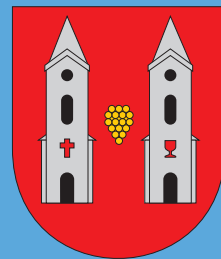

SOBĚHRDSKÝ ZPRAVODAJ

Soběhrdy | Mezihoří | Phov | Žiňany | Žiňánky

zdarma • čtvrtletník vydává Obecní úřad Soběhrdy • ročník 10 • číslo 5 • říjen 2018

Úvodní slovo

28. říjen.

Pro někoho obyčejný den v kalendáři jako jiný, protože jeho 28. říjen se nebude lišit od včerejšího dne ani od zítřka. Obvyklé denní starosti, trochu běžných radostí života, počasí jaké v tento den obvykle bývá a než se člověk rozhlédne, jde se na kutě.

Pro někoho den státního svátku, letos jistě o to pikantnější, že připadá na neděli. Skoro bych očekával, že tato skupina lidí si spíše zanadává.

Ale chce se mi věřit, že pro většinu z nás to bude přesto výjimečný den. Slavíme nádherně kulatých 100 let samostatnosti. A to se přihodí, no maximálně jednou za sto let.

28. říjen 1918

Tento den by neměl pro nikoho z nás být obyčejným dnem před sto lety. Byl to naprosto mimořádný okamžik a sled událostí, které nadlouho a přes řadu dějinných kotrmelců našťěstí až do dnešního dne ovlivnily naše životy. A ovlivnily je v pozitivním slova smyslu. Přesto, že občas můžeme zaslechnout potutelnou a snad spíše provokativně míněnou poznámku o tom, že kdybychom tenkrát zůstali součástí Rakouska, vedlo by se nám dnes lépe. Nikdo nevíme, jak bychom se dnes měli. Těžko si představit, že by to mohlo být ještě lepší. Máme se jako společnost a země velmi dobře. Jednu věc bychom ovšem určitě neměli. Neměli bychom sto let zkušeností s budováním země, samostatnosti ve středu Evropy a také bychom neměli sto let vlastní historie. A to by byla velká škoda. Lépe být malým nedokonalým svobodným národem se všemi jeho problémy, než dokonalou součástí nedokonalé velké říše. Historie nám tuto pravdu potvrzuje. Velké říše stojí obvykle na hliněných nohách.

Byl to také den, kdy vznikla takzvaná první republika. Tedy historické období, ke kterému od jeho násilného ukončení v podstatě neustále vzhlížíme. Co nás k němu tak přitahuje? Bylo to jistě období pionýrských začátků a euforie z nabyté svobody. Ale to si nikdo z nás nepamatuje. Co tedy vyvolává onu nostalgickou náladu kdykoliv se objeví památka na toto období? Ať je to fotografie muže oné doby s typickým knírem a kloboukem či dámy v elegantních šatech, knížka z antikvariátu nebo třeba jedno z prvních aut na našich silnicích.

Pro většinu z nás je první republika především obdobím, kdy jsme my Češi mohli samostatně dosáhnout prvních velkých úspěchů a být na své představitele náležitě hrdí. Ať už to byli významní podnikatelé tehdejší doby jako Tomáš Baťa, Emil Škoda a Emil Kolben nebo se jednalo o umělce, které obdivovala celá Evropa jako Karel Čapek, Bohuslav Martinů, Emil Filla, Voskovec+Werich a opět bychom mohli pokračovat ještě dlouho. A nejen to. Měli jsme dokonce i politické představitele, které jsme mohli obdivovat my sami. Dnes těžko představitelný nadstandard. Všem dobře známý T. G. Masaryk není v tomto směru ani zdaleka jediný. Neměli bychom zapomínat na Edvarda Beneše, který zdatně manévroval malou neznámou zemi bouřlivými evropskými poválečnými vztahy, na Aloise Rašína coby ministra financí, který dokázal oddělit českou korunu od rakouského šilinku bez finančních i sociálních otřesů. A opět bychom našli i další příklady.

Ale zároveň, a to považuji za důležitou protiváhu výše uvedeným příkladům velkých a úspěšných Čechů, byla první

republika obdobím, které dávalo dostatek prostoru i všem obyčejným lidem, kteří neměli velké ambice. Ekonomika té doby byla na jedné straně tvořena kolosy výše zmíněných úspěšných podnikatelů, ale na druhé straně vyvážena tisícihlavou armádou drobných živnostníků. Ve městech a obcích se o kulturu staraly místní spolky, ve kterých byli zapojeni v podstatě všichni občané. Většina našich předků žila díky tomu daleko kulturněji, než my dnes v éře televize a internetu.

Nejtrefněji to podle mého názoru popsal Edvard Beneš, který první republiku svého času nazýval „státem malého člověka“. A to je to, co na první republice fascinuje mne osobně. Na to budu já myslet 28. října 2018, až otevřu tento mimořádný zpravodaj a začtu se do řádků a stran naprosto unikátního obsahu, který vytvořili „malí lidé“ v tom nejlepším slova smyslu.

Mějme krásných dalších 100 let.

Pavel Bartík

Co můžete zažít 28. října 2018

V 15:00 hodin společně položíme věnec k pomníku v Žiňánkách a následně na hřbitově v Žiňanech a uctíme tak památku obětí první světové války. Sraz všech u pomníku v Žiňánkách v 15:00.

Další program potom bude v jednotlivých obcích podle následujícího harmonogramu:

Žiňany a Žiňánky

- 13:00 sázení Lípy republiky na rozcestí mezi Žiňany a Žiňánkami
- 15:00 slavnostní položení věnců u pomníku v Žiňánkách následně sousedské přátelské posezení v Obecním domku v Žiňanech
- 21:00 Zvon míru – 200 úderů na zvon k uctění památky obětí 1. světové války

Soběhrdy

- 10:00 slavnostní bohoslužba v evangelickém kostele – kázán Jaroslav Fér
  - 11:30 fara evangelického kostela – přednáška Jaroslava Féra o vývoji českého evangelictví od tolerančního patentu do vzniku republiky 1918
  - 16:00 sázení Lípy republiky u rybníka v centrální části obce (mezi čp. 1 a čp. 3)
- následně sousedské přátelské posezení v sále obecního úřadu

Mezihoří

- 16:00 sázení Lípy republiky – sraz u Kulturního domu v Mezihoří
- následně sousedské přátelské posezení v sále kulturního domu v Mezihoří

Phov

- 16:00 sázení Lípy republiky na konci Phova u cesty na Mezihoří
- následně sousedské přátelské posezení ve stodole u Špačků – Phov 1

Zamyšlení pana Vachouška...

My všichni, kteří jsme se dožili 100 letého výročí založení nového státu ve střední Evropě, si možná ani neuvědomujeme v dnešním globalizovaném světě, co k tomu naše pradědečky a prababičky vedlo. Vždyť tři sta let žili, pracovali, rodili se a umírali jako občané velké rakouské říše, velká část z nich byla násilně rekatolizována a mohli nabýt přesvědčení, že císařský Habsburský dům je věčný a měnit staré pořádky je hazard.

A většina našich předků si možná ani neuvědomovala, jaké proudy zvedají víry a vlny ve vzdušných vlnách národní sebe-realizace. A šlo to celou českou společností. Od odhodlaných venkovských učitelů češtiny a osvěcených vzdělanců oživujících historické doby státu Přemyslovských panovníků, připomínka odhodlaného vystoupení husitů za obranu své víry a pravdy, přes veškeré proudy umění (výtvarné, slovesné, hudební), přes úspěšné podnikatele raného kapitalismu a nemalou měrou i sportovce, hlásící se ke své národnosti. Ty vzedmuté vlny nešlo zastavit. Tedy nešlo je zastavit Rakousku-Uherskou zoufalou politikou.

Válečný požár převrátil svět. Mapa Evropy se změnila. Zasluhou českých a slovenských politiků a nekompromisním bojovým vystoupením československých legionářů na evropských i asijských bojištích se zrodil nový stát. Tento stát si zvolil demokratickou cestu své správy a občanského života. A volbou této cesty, přes obě totalitní tragédie, které ho postihly, si získal obdiv, uznání a sympatie veškerého demokratického světa. Doufáme, že v dnešní době i politické a bezpečnostní záruky své svobody a existence. Tak přejme našim praprapravníkům, aby s hrdostí a vděkem si vzpomněli i za 100 let ve šťastném světě v roce 2118, že v malém národu uprostřed Evropy žili a budovali lepší svět jejich stateční a moudří předkové.

Vladimír Vachoušek

Evangelický sbor v Soběhrdech a rok 1918

„Krajina zdejší od válek husitských až do r. 1620 byla osazena českými bratry. Po bitvě bělohorské r. 1624 byli všichni kněží česko-bratrští z far vypuzeni. Císařským patentem r. 1627 bylo nařízeno vystěhovati se všem obyvatelům jiného vyznání než katolického. Ti, kdož se nechtěli vystěhovati, přijali na oko víru katolickou, v srdci však zůstali při staré víře, i dítky v ní tajně vychovávali. Zakuklení čeští bratři scházeli se k modlitbám ve strážích pod Kačím vrchem (Kačiny). Tolerančním patentem (císař Josef II. – 1781) bylo dovoleno protestanské vyznání helvetské a augsburské. Mnoho tajných českých bratrů přihlásilo se k helvetskému vyznání jakožto nejbližšímu víře česko-bratrské. Roku 1782 byla založena v Soběhrdech církev a 1. června 1783 přišel první duchovní Samuel Galambosy z Uher. Modlitebna začala se stavěti 1. května 1786 a posvěcena byla 3. listopadu 1787. Fara byla vystavěna vedle kostela r. 1815. V létě 1909 přistavěna byla ke kostelu věž ve bieder-mayerovském stylu a opraveny stropy. Opravu navrhla a provedla firma J. Blecha z Prahy. Novostavba byla vysvěcena 1. listopadu 1909.”

(Napsal Fr. Linhart říd. uč., otištěno ve vlastivědném sborníku Pod Blaníkem XII.)

Po tolerančním patentu se v regionu přihlásilo více než požadovaných 500 duší a založilo roku 1783 evangelický sbor reformované (kalvínské) církve v Soběhrdech (víra českých bratrů nebyla povolena).

Sbor v Soběhrdech je jediným tolerančním sborem v Praze a okolí. Sbor byl původně helvetského vyznání, avšak navazoval na víru Beránkovu českých bratrů.

Od roku 1918 patří sbor do ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ vzniklé sjednocením helvetské a luterské církve v Čechách.

Nemovitosti sboru představují památkově chráněný toleranční areál: jedná se o kostel, faru, hřbitov, a školu (škola už ale není ve vlastnictví sboru).

Nejstarší písemný dokument sboru je matrika z roku 1783, archiválie I. stupně uložená ve Státním archivu v Praze.

Přístavba věže v roce 1909 představovala největší stavební zásah do evangelického kostela v Soběhrdech. Toleranční evangelické sbory totiž nesměly mít kostel s věží.

Roku 1910 zazněly o první říjnové neděli na nové věži tři nové zvony, jejich jména byla Hus, Žižka a Chelčický. Za války byl zvon, který měl jméno statečného válečníka českého, zabaven na válečný materiál. Další zvon nepřežil 2. světovou válku, zbyl jen nejmenší.

Obnovený Husův pomník v Soběhrdech byl odhalen roku 1915 v Husově roce (500 let od upálení) v prvním roce 1. světové války. Řada členů sboru byla povolána do vojska a někteří padli. Kámen na pomníku pochází z Horopožár (dnes Horní Požáry).

Oslavy mučedníka mistra Jana Husa roku 1915 se staly začátkem nelehké cesty ke vzniku samostatné republiky, ale vedly i ke sjednocení dvou reformovaných církví v bývalém Království českém a Markrabství moravském v nynější Česko-bratrskou církev evangelickou.

Farář Jan Vladimír Šebesta byl zapálený český vlastenec a v Soběhrdech sloužil od roku 1905 do roku 1919. Šebesta byl aktivní i celostátně, například se stal prvním předsedou v roce 1918 nově ustavené Jeronýmovy jednoty. Aktivně se podílel i na sloučení luterské a kalvínské církve v ČCE roku 1918. Také se podílel na událostech bezprostředně následujících vyhlášení ČSR, sborové záznamy například dokládají jeho vystoupení v Benešově dne 29. 10. 1918 k velkým zástupům z balkonu Dr. Veselého.

3. listopadu 1918 se v kostele v Soběhrdech slaví osvobození vlasti spojené se složením slibu věrnosti faráře sboru republice.

V roce 1918 se sbor Soběhrdy stal součástí nové církve, která vznikla sloučením dvou evangelických církví augsburského a helvetského vyznání. O tomto spojení rozhodl generální sněm obou církví konaný 17. a 18. prosince 1918 v Praze.

O rok později byl schválen a přijat název nově vzniklé církve: Česko-bratrská církev evangelická. Jejím symbolem byl kalich stojící na Bibli, který vyjadřoval spojení s tradicí české reformace a reformací kalvínskou a luterskou.

René Hudec s využitím archivu sboru ČCE Soběhrdy

Vzpomínáme... před 100 lety

Tímto zpravodajem uzavíráme více jak 4 roky naší historie, kterou prožili a zaznamenali naši předci před 100 lety. Uzavíráme příběh období do té doby nevidané světové války, která přinesla mnoho zmaru, bolesti a utrpení.

Války, které byla sice vzdálená našim domovům. Války, která přesto tvrdě poznamenala životy lidí, kteří tehdy obývali naše osady. Války, která přinesla zásadní změny nejen v Evropě, ale i ve světě. Například začátek osamostatnění mnoha kolonií tehdejších velmocí, či naplňování nových územních celků na blížícím východu, jejichž následky pociťuje opět téměř celý svět až dodnes.

Pro nás Čechy je však rok 1918 začátkem nové éry – éry samostatnosti. Dnes, když se ohlédneme zpět, vidíme, že uplynulých 100 let přineslo další zlomové okamžiky našich dějin. Přesto i dnes můžeme děkovat všem těm, kteří svým odhodláním, energií a někdy i za cenu vlastního života umožnili vznik naší republiky.

Přiblížení útrap roku 1918 v minulém vydání zpravodaje končilo tímto konstatováním tehdejšího kronikáře:

Vstupujeme do pátého roku světové války po čtyřech letech úžasných hrůz, krveprolití a hromadného vraždění, jakého ještě lidstvo nezažilo, a strašlivých útrap chudého lidu v zázemí. A nebylo dosud tušení, kdy bude míra utrpení dovršena, kdy se nasytí válečná furie lidské krve, kdy se lidstvo zase vrátí ke své kulturní práci, aby znovu zbudovalo, co válka zničila. Vzpomínky letí za našimi dobrými hochy a muži, kteří konají vojenskou povinnost, posíláme jim srdečný pozdrav a přání, aby je štěstí provázelo po cestách válečných hrůz a aby se zdraví vrátili zase mezi nás, až skončí děsná tragedie lidstva. Se srdcem rozechvělým nepoznanou dosud mírou bolesti hledíme na uštvané ženy a zbědované děti, na všechnu tu bídu, neštěstí a zoufalství kolem a znovu se dere na rty otázka, den co den tisíckrát opěťovaná: „Kdy už bude tomu konec?“ „Vstupujeme už do posledního roku války nebo povlečeme svůj kříž ještě po léta po cestách, posetých mrtvolami našich nejmilejších?“

Volání po míru je stále důraznějším mezi lidem všech národů. Kéž se splní naděje těch, kteří se domnívají viděti bezpečné známky, že šílenství válečné spěje již ke svému konci a že pátý rok války bude jejím rokem posledním! Tak voláno ze všech stran.

Pokračujeme tím, co kroniky zaznamenaly o říjnu 1918....

28. říjen 1918

V říjnu 1918 cítil každý, že nastává konec litice válečné a že něco neobyčejného přijde. Nadešel konečně den, kdy dočkal se národ zubožený, třistaletou porobou zotročený, válečnými útrapami zesláblý – východu slunce. Nadešel den, po němž toužila odešlá pokolení, pro něž tekly slzy i krev našich předních mužů a žen, pro něž žalářování naši národní pracovníci a jež náš veliký Komenský v „Kšaftu umírající matky jednoty česko-bratrské“ svým věšteckým duchem předpověděl.

Nadešel 28. říjen, den jásotu, den radosti, den nového rána, den svobody. V Praze Národní výbor za účasti ohromných mas lidu prohlásil samostatnost národa. Svržena dynastie habsburská, rakouské orly sházeny a rozmetány, rozetnuty okovy poroby – národ sám ujal se správy věcí svých.

První zprávy o převratu

Dne 27. října pan Bohumil Zoubek ze Žitánek přinesl zprávu z Benešova, že se v Praze něco chystá. Den na to pan Josef Zoubek vezl 7q zrekvírované slámy do Benešova. Lidé, které potkal, říkali, aby se vrátil, že je převrat. A skutečně, město Benešov bylo ozdobeno bílo-červenými prapory a v něm byl nezvyklý ruch. Lidé se objímali jako bratři a jásali, že nadešel vytoužený den, den svobody.

Národní výbor

Vlády v osvobozeném státě ujal se Národní výbor. V něm byli: František Soukup, Antonín Švehla, Jiří Štříbrný, Karel Kramář, Alois Rašín, Václav Klofáč.

Příjezd pana prezidenta do Prahy

Před Vánocemi dne 21. prosince roku 1918 přijel do nás první prezident Tomáš Garrigue Masaryk do Prahy. Osvobozená Praha a s ní celý národ vítal tvůrce naší svobody, vítěze nad Habsburky

V den 28. října 1918 u Národního divadla v Praze.

a rakouskou tyranii, našeho velikého bojovníka duchem T. G. Masaryka. Národ připravil tomuto velikému svému synu uvítání, jakého Praha ještě neviděla. Jízda jeho z nádraží na Hrad na Hradčanech byla triumfální. S ním přijeli první naši legionáři.

Legionáři

S postupně vracejícími legionáři přišli též naši rodáci legionáři: Stanislav Zoubek, francouzský legionář,

Jan Střelka, italský legionář,

Karel Topol, italský legionář,

František Brejla, italský legionář,

Josef Pilát, italský legionář,

Jan Hruška, italský legionář,

Josef Rosa, ruský legionář,

Josef Přeucil, ruský legionář.

Návrat Dr. Beneše

Později navrátil se od vlasti druhý vynikající pracovník na osvobozeném díle Dr. Eduard Beneš, nynější ministr zahraničních záležitostí.

Tragický skon generála M. R. Štefanika

Vracel se i třetí význačný pracovník na osvobození vlasti, první ministr války, gen. M. R. Štefanik. Letěl z Itálie v letadle a na půdě již osvobozené vlasti z neznámých důvodů letadlo se zřítilo a rodná země přijala v náruč svoji již jen mrtvolu velkého svého syna. Byla to jedna z největších bolestí v době radosti a jásotu.

Pohřeb generála Milana Štefanika na Bradle – 10. května 1919.

Tímto dílem završujeme více jak 4 leté mapování záznamů našich kronikářů: Kroniky však obsahují i další údaje – zaznamenané vyprávění našich občanů – legionářů, kteří prožili řadu neuvěřitelných příběhů a poznali takové kouty světa, které i v dnešních možnostech svobodného cestování jsou velkým výkonem. Oni však cestu prošli bojem a za cenu těžkých ztrát. Myslím, že je zcela nepředstavitelné – pro nás lidi žijící v této době – s jakým pocitem asi odcházel otec od svých dětí. Jak se cítil 19 mládenec, který možná právě prožíval svou první lásku.... Tyto následující řádky přináší, i jako varování nám všem, pohled těch, kteří měli štěstí – přežili a vrátili se domů. Nechtějme takovou historii někdy opakovat.

Legionář Jan Střelka, Žiňany

Jan Střelka nar. 2. října r. 1877. Narukoval dne 28. července 1914 na četnickou stanici v Poříčí nad Sázavou. Opouštěl 5 malých dětí a loučení s rodinou bylo těžké. Byl určen k hlídání železnice v Čerčanech. V Bratislavě chodil na hlídky v Malých Karpatech po dobu jednoho roku. Na Srbské frontě 8. října 1915 byla ofenziva. Za 3 dni polovice mužstva zbylo. Byli doplněni 1 praporem německým z Vídně. Dne 21. prosince 1914 přišel s plukem na hranice Černé Hory. Na hod Boží vánoční byl s několika druhy uvázán, že snědli konzervy, až 3 dni nedostali jídla. Černá Hora kapitulovala 8. února 1916. Potom odešel do Sarajeva, odtud na frontu do Itálie 16. března 1916.

15. května 1917 v ofenzivě u vesnice Podreže byl Italů zajat. Italové k zajatcům chovali se pěkně a dovezli je na malý ostrov Assinazu u Sardinie. Byl poslán na zemědělskou práci do severní Itálie. Potom dlel v zajateckém táboře v Padule.

Tam se tvořila první armáda československá. Jan Střelka se do československé armády také přihlásil jako legionář. V roce 1918 v březnu ve městě Foligno byli legionáři oblečeni do italských uniforem, vřadění do 33. pluku a poslani ku Gardskému jezeru blíže města Verony. Potom byli přeloženi před poslední ofenzivou k řece Piavě, kde byli až do zhroutení rakouské fronty. Do osvobozené vlasti jeli přes Rakousko na Slovensko, kde byla malá potyčka s Maďary u Bratislavy.

V roce 1919 15. března propuštěn byl jako starší ročník domů.

Legionář Karel Topol, Žiňany

Karel Topol nar. 30. 8. 1889, narukoval k pěš. pluku 102 7. října 1910. Potom sloužil v Praze. Domů odešel z vojny jako desátník. Do války narukoval 28. července 1914 k témuž pluku, který byl poslán na srbskou frontu. Dne 19. srpna byl srbským vojskem zajat. V srbském zajetí byl do 10. listopadu 1915 a vedlo se mu dobře. Byl prvním zajatcem rakouským v Srbsku, který dostal za měsíc po svém zajetí peníze od manželky. Peníze dostával prostřednictvím

Pražské úvěrní banky, která měla v Srbsku cukrovar a pivovar. K jiným zajatcům posílala jeho paní peníze touze cestou.

R. 1915 10. listopadu čekal v Prizrenu na Bulharské vojsko, protože přes celou Albanii si netroufal jít. Byla už zima a hlad a za peníze nebylo co koupit. Z Prizrenu šel se svými 4 druhy do Niše plných 7 týdnů a tam se přihlásil opět do Rakouského vojska. 1. ledna 1916 přijel do Bekesčáby, kde byl až do 8. září 1916. potom jel na Rumunskou frontu a odtud zpět do Bekesčáby.

Kolem 20. září octl se na italské frontě a tam 8. října 1916 přešel ještě se 4-mi vojiny do Itálie. Když přišel do Bekesčáby vyplatil se mu účetní poddůstojník Jul. Procházka z Benešova na 400 Kor., jako požitky, které měl dostali za čas srbského zajetí, takže měl do Itálie peněz dost.

Při tvoření zahraničních vojsk přihlásil se do legie 15. března 1918. Tam velel kapitán Pivko a nadpor. Vidmar oba Jihoslované. Tento útvar podléhal velení generálu Grazianimu. Byl u útvaru výzvědných hlídek a z nich byl potom utvořen „Výzvědný pluk generála Graziánioho“ č. 39.

Dne 4. listopadu 1918 byl na Itálii vyhlášen konec války. Nálada mezi námi i Itáli se nedá vypsát. Byla radostná. 18. prosince 1918 přijel do Českých Budějovic s prvním vlakem legionářského vojska. Druhý den přijel p. prezident Masaryk.

Potom jel s leg. Vojskem do Bratislavy, kde byla první bitva s Maďary. Padlo tam od roty 5 legionářů. Potom 1. května 1919 byla bitva u Komárna, kde padlo 12 legionářů.

V červnu nastala opravdová válka s Maďary a K. Topol šel s celým plukem na frontu Komárno – Nové Zámky. 6. září 1919 dostal dovolenou a jeho ročník byl demobilizován. V celé válce nebyl raněn, jen v Srbsku onemocněl tyfem. Byl vyznamenán Italskou revoluční medailí, Ital. stř. medailí a Čes. vál. křížem.

Legionář Stanislav Zoubek, Žižňanky

Stanislav Zoubek, nar. 27. XI. 1890 v Žižňankách č.p. 1. jako jedenáctý z 15 dětí, nastoupil 7. října 1913 vojenskou službu u 102. pěš. pluku na Újezdě v Praze.

Při pochodu do Nilovic na střelnici, v Brandýse, přišel telegram že František Ferdinand d'Este s chotí stali se obětí atentátu v Sarajevě. Potom dostal Stanislav Zoubek žňovou dovolenou, ale již 26. července r. 1914 byla mobilisace a on musel nastoupiti k pluku, kde konal strážní službu na Wilsonově nádraží. Dne 1. srpna t. r. odjel se svým plukem do Benešova, potom přes Tábor, Třeboň, Vídeň, Bratislavu, Pěšť, Pětikostelů do Župane v Slavonii, kde vojáci vystoupili. Odtud pěšky, potom převezeni přes Sávu, odešli do Bosny na Březovo Pole, Bělinu k řece Drině. Dne 11. srpna 1914 za hukotu děl byli převáženi na pontonech přes Drinu. Tak počala první ofensiva 8. armádního sboru, která se nezdařila.

Stanislav Zoubek byl bodnut do nohy a 17. srpna střelen do úst. Byly mu vyraženy zuby z levé horní čelisti a rozbita tvář. Potom byl odvezen do nemocnice v Petrinji v Chorvatsku. Již 23. září 1914 byl opět u pluku a koncem října zúčastnil se III. Ofensivy přes Sávu u Mitrovice a bitev u Nočaje, u řeky Kolumbary a u města Ubu.

Dne 21. listopadu 1914 byl Stanislav Zoubek v Sazarově v zasněženém kopcovitém kraji zajat se šesti kamarády. Vysvobozen z lidských jatek, byl s ostatními zajatci poslán přes Arandělovec a Kragujevac do Niše. Město bylo již přeplněno zajatci neboť denně docházelo tam přes tisíc zajatců. V zasněžené krajině zajatci přespávali pod širým nebem. Stravování jich bylo nemožné. Asi s 50 soudruhy odjel St. Zoubek na železniční práci na bulharskou hranici na řeku Timok a město Boljevac. Dne 17. října 1915 burácela tam bulharská děla a s kvapem všichni zajatci odjeli zpět do Niše. Tam sehnání v transporty, dostali asi po 70 dkg chleba a nastoupili cestu prý osvobozující. Byl to rekord v hladovění. Šli přes Prokuplji, Koržumlji, Prištinu, památné „Kosovo Pole“, Prizren, Strugu, ležící na břehu Ochridského jezera. Již první den cesty ze Strugy minuli srbskou půdu u Čunguly a stanuli v Albanii, v krajině pustých skal a ve výši 2000 m rozryté hlubokými roklemi, té doby pod sněhem. Dopravu po stezkách na příkrých srázích obstarává tam mezek a osel. Zde již si byli rovní jak zajatci, tak srbsí vojáci. Odkázání sami na sebe, zmírali hladem, únavou, sklouznutím do hlubin. Šli na Elbasan, Tiran, Drač. Ta právě byla bombardována válečným loďstvem. V přístavu byly všechny lodi potopeny. Jen stožáry neb leckde konec paluby vyčnívaly nad vodu. Museli dál přes Savalu, brodili se zavodněným krajem místy po pás a přecházeli řeky.

Již to nebyli lidé, ale kostlivci na polovic nazí. Stanislav Zoubek měl již jen spodky, kalhoty z něho spadly sešlostí. Některý chudák jen bos, bez prádla, byl jen omotan různými cáry obranými mrtvolám. Když došli zajatci k široké, hluboké a prudké řece Vojnce, čekali již na druhém břehu Italové, kteří je měli převézt a přebírat. Několik dní však toužebně čekali, až lodi na druhé straně pro ně připlují. Všichni zajatci byli uvrženi v Koloseum ne dravé zvěři na pospas, ale hladu, únavě a šilenství. Teprve vzrušení v divácích pomohlo, že zajatce převezli. Hnali je přes Fieru, poháněli slovy: „Vija!“ „Valona!“ „Avanti!“ „Italia!“ „Makarona“

Dne 17. prosince 1915 nalodili zajatce ve Valoně. Podle statistiky, tuto hrůznou cestu Albanií konala srbská armáda, 30.000 srbských chlapců patnáct až osmnáctiletých, mnoho obyvatelstva srbského, zajatců přes 70.000. Z toho celku přes 100.000 mrtvol hladu a strádáním zahynulo v divoké Albanii. Historik píše veliký vykřičník, černou skvrnu propagátorům humaně kultury v dějinách lidstva.

Josef Pilát zdejší rodák z čísla 10., desátník 28. pluku zeměbrany, silný, zdravý a nadějný hoch stal se obětí této cesty.

Zajatci byli dále převezeni na cestovní dvoupatrové lodi na ostrov Asináru, kde 24. prosince byli vyloděni. Mnoho cestou zemřelých sházeno do moře rybám na pospas. Než toho utrpení nebyl ještě konec. Na ostrově kolik desítek mrtvých pohřbeno ne zajateckých hřbitovech.

V květnu 1916 převáženi byli zajatci do Francie na starých obchodních lodích. Ostrov opouštěli všichni rádi, avšak se steskem v nitru při vzpomínce na kamarády, kteří tam na mnoha hřbitůvcích ve více jak tisícovém počtu spí věčný sen. V Tulonu Stanislav Zoubek se soudruhy stanuli na francouzské půdě. Odtud as

po jednodenním pochodu octli se v Carpienu isolačním to táboře zajateckém. Po 14 dnech byli v Romansu, v ústředním depo zajateckém. Potom byli posláni na práci do Lyonu do obrovské továrny na šatohavé a porcelánové zboží. Po svátcích vánočních 1916 byli všichni dopraveni do Lochrist – Henebont v Bretani, velikých to železáren, kde vyráběn plech a granáty.

Národní rada Československa v Paříži jejíž hlavní představitelé byli prof. Dr. T. G. Masaryk a Dr. Eduard Beneš byla zmocněna v r. 1918 sestavovat armádu ze zajatých Čechů a Slováků.

Dne 14. února 1918 Stanislav Zoubek podepsal legitimaci a zavázal se čestným slovem poručíku Holému bojovat jako československý dobrovolník. Potom odjel s dobrovolníky do Gognacu, kde se tvořil 21. pluk. Nastoupil k 7. rotě. As za 14 dní 5., 6., 7. rota 21. pluku dána do Jarnacu. Tam založen byl 22. pluk. Stále docházejícími dobrovolci ze zajatců Čechů a Slováků z Ameriky, hochů z Ruska se pluky rychle doplňovaly. Dne 11. června 1918 odjeli dobrovolci do Darney a Attigny, blíže elsaské fronty. Přisahu skládali 30. června t. r. jako čsl. Brigáda. Dne 2. července 1918 odjel 21. pluk na frontu v Elsasku blíže Mühlbachu a 22. pluk tvořil zálohu u města Ružmontu. Čsl. brigáda pod velením plk. Philippa a 205.-305. pluk tvořil 53. franc. divisi.

Dne 16. září byla čsl. divise stažena z elsaské fronty. Rychlým tempem přesunována vlaky a automobily jak a kam třeba. Konečně čsl. dobrovolci stanuli v úseku Feronském v Angonách. Tam přešli „nedobytnou Hindenburgovu linii.“ Tato byla 15km do hloubky ostnatým drátem omotána. Dne 18. října byl vklíněn do ohně 21. pluk u Feronu a u Vezziars na řece Eisně. Dne 29. a 30. října bylo mužstvo vystřídáno a jelo zpět.

V těchto několika dnech ztratila brigáda 27 důstojníků 1157 mužů raněných, mrtvých a otrávených. Proto Národní rada nechávala čsl. dobrovolníky na konec jako důkaz, co jsou Češi. V cizině Bohemianci znali jako cigána.

Dne 9. listopadu 1918 opustil 21. pluk franc. armádu. 8. listopadu t.r. přehlížel čsl. dobr. pluky Dr. Ed. Beneš s generálem Gourardem, kde oznámil brzký návrat domů. Přítom udělena byla pochvala 21. pluku a to 1. praporu pod velením praporčíka Husáka a 2. praporu 22. pluku pod vedením praporčíka Prignota.

V Darney navštívil čsl. dobrovolce prezident republiky T. G. Masaryk, děkoval za vykonanou práci v poli a připomenul další doma ve vlasti. Potom odjel Stanislav Zoubek se svými soudruhy jako I. transport Limplonským tunelem do Padovy v Itálii. Tam je předjel prezident Masaryk s družinou.

Stanislav Zoubek setkal se tam s Josefem Pilátem z čísla 9. Byl desátníkem a ital. dobrovolníkem. Teprve při rozmluvě se poznali.

Potom jeli přes Korutany, Štýrsko, Rakousy a 2. ledna 1919 ráno po 4 a ½ letém bloudění cizinou octli se ve svobodné vlasti. Odpoledne projel vlak se Stanislavem Zoubkem kolem rodné vísky. Sledoval ji s pohnutím a sebezapřením, neboť jel do Prahy. V listopadu 1919 byl z Jičína propuštěn domů.

Legionář Josef Rosa, Žižňany

Roku 1915 dne 15. dubna narukoval devatenáctiletý Josef Rosa k 28. pluku zeměbrany do Lince v Horních Rakousích k výcviku a již 1. června t. r. byl poslán na ruskou frontu. Dne 7. července 1915 v 7 hod. ráno byl se 7.000 vojáky zajat. Rusové zajatce rozdělili na oddíly. Josef Rosa s pátým oddílem byl poslán do Brestu Litevského, kde bylo později sjednáno mezi Ruskem a Německem příměří a potom mír.

Tam pracoval s jinými zajatci v lesích, kde káceli dříví a dělali z klád překážky okolo opevnění. V těchto místech mělo dojít k boji Rusů a Němců. Město Brest Litevski se později dostalo moc Němců bez boje, protože Rusové ustupovali do vnitra země. Zajatci šli 14 dní pěšky o hladu, mnozí nemocni, živíce se pouze brambory, které na polích nadlouhali a vařili. Umdlíni a vysílení dostali se k nádraží, kde vlaky jeli běženci. Tam nasedali, kde jaké místo bylo i na střechy vagonů zajatci.

Tak dostal se i Josef Rosa se svými druhy do Minska. Tam se očistili a Čechy vybrali zvláště a poslali na okopy 8km za frontu, kde pracovali od slunka do slunka po celý rok. R. 1916 byl Josef Rosa přidělen jako kovář do Minska. Bylo tam asi 80 různých řemeslníků

různých národností, z nich bylo 20 Čechů. Vypravovalo se tam, že se tvoří české pluky.

Josef Rosa s osmi soudruhy se také přihlásili vstoupiti do české družiny. Rusové však je propustiti nechtěli a proto někteří utekli. Roku 1917 byli dobrovolci posláni k českým plukům a tak J. Rosa dostal se k 8. pluku slezskému, který se utvořil v městečku Beriškova na Ukrajině. Tam prodělali výcvik český i ruský a potom dva prapory českých dobrovolců poslali do Dárnice, kde byli rakouští zajatci a mnoho skladů, aby konali strážní službu. Za ruské revoluce bojovalo ukrajinské vojsko s bolševiky, ale čeští dobrovolci byli neutrální. Ukrajinci ustupovali, ale když se spojili s Němci, museli ustupovat bolševici a čeští dobrovolci šli dále do Ruska a za několik dní dostali se do Pizjatina, kde se soustředily obě české divise. Dál bolševici nechtěli české vojsko propustit a žádali, aby jim byly vydány zbraně. Čeští dobrovolci však zbraní nevydali dle rozkazu p. T. G. Masaryka, že každý český voják se musí dostat do Vladivostoku do Francie, odhodlali se probírat se tam i se zbraněmi.

K tomu však hned nedošlo a přes velký nátlak českého vojska propustili 8. a 5. pluk a ostatní pluky, které byly přerušeny spojením, museli se probíjet k sobě a válka rozšířila se po celé Sibiři a trvala skoro rok. Tenkrát jednotlivé české oddíly byly od světa odříznuty a čeští dobrovolci nevěděli, že doma mají samostatnost. Až v r. 1919 bylo českým legionářům přislíbeno, že se v roce 1920 mohou dostat do vlasti.

Tak Josef Rosa prožil v Rusku celých 5 roků a procestoval a poznal různé země a národy, o kterých pře válkou nikdy neslyšel. Za celé tři roky byl se svými druhy jenom 1 měsíc v ruských kasárnách a 1 měsíc v čínských. Jejich kasárna byla ve vlaku. Bylo-li třeba bojovat, byly vlaky opuštěny a po boji zase je čeští dobrovolci obsadili a jeli dále, kam bylo potřeba. Tak to trvalo přes 2 roky.

Cestu do vlasti vykonal Josef Rosa se svými druhy jako cestu kolem světa. Z Benešova vyjel přes Rakousko, Polsko, Rusko, Mongolsko, část Číny a z Ruska přes Tichý oceán do Ameriky za 16 dní. Na lodi bylo 3000 mužů. Potom přes Ameriku jel 6 dní vlakem a z Ameriky za 16 dní Severním ledovým mořem do Hamburku a přes Německo do Čech na Plzeň, Prahu a do Opavy, odkud byl propuštěn na 3 měsíce na dovolenou.

Tak dostal se Josef Rosa za 5 roků a 5 měsíců domů. Za tu dobu prožil mnoho strádání a nebezpečí a vzpomíná svých kamarádů, kteří padli v bojích, zvláště na Sibiři, kde odpočívají nespátřivše již své drahé a svou osvobozenou vlast.

Legionář Josef Přeučil, Žiňánky

Josef Přeučil, ruský legionář, vypravuje svoje paměti ze světové války následovně: „dne 4. října 1914 byl jsem odveden v hotelu na Knížecí v Benešově k 28. pluku. Ke zmíněnému pluku nastoupil jsem 26. října 1914 do Písku, kde řádila toho času ve vojenské posádce úplavice. Z nařízení vojenského velitelství byl celý pluk přestěhován do Lince v Horních Rakousích do dělostřeleckých kasáren. Tam také jsem se sešel s Janem Zoubkem, s kterým jsem byl odveden v Benešově.

Z Lince jsem odjel s transportem do Plzně, kde jsem byl zařazen k první kompanii sedmého pěšího pluku. Po výcviku, který však netrval dlouho, byl jsem zařazen do třetího maršbatalionu. A tak již 8. prosince 1914 objevil jsem se v Žiňánkách, ovšem na černo v šedivé polní uniformě. 14. prosince 1914 odjížděli jsme z Plzně přes Tyroly na Srbsko do Rakouských Nitrovic zachránit rakouskou armádu operující v Srbsku. Přijeli jsme ovšem pozdě, protože snad již nebyl v Srbsku ani jediný rakouský voják, leda jako zajatec.

Začátkem roku 1915 byli jsme převezeni na ruskou frontu do Karpat. Dne 4. dubna t. r. byla ofensiva. Z našeho 7. pluku zůstalo na bojišti přes 700 padlých a raněných ani nemluvě. Za postupu sešel jsem se s některými známými do 28. pěš. pluku. Mezi nimi byl též šikovatel František Řepásek, u kterého jsem jednu noc přespal a zase jednou se pořádně najedl. Ráno dal mi ještě konzervy a hlavně cigarety. Po rozloučení šel jsem za svým plukem. V červnu 1915 překročili jsme ruské hranice a 20. července přešli jsme k útoku asi 20 km před Lublínem.

Dne 21. července 1915 v 7 hod. ráno byl jsem již za ruskou frontou jako zajatec. Sešlo se nás během dvou dní dle zpráv Kozáků na 20 tisíc. Jako zajatec dostal jsem se do Dárnice u Kyjeva, potom na Ukrajinu do Ehakova, do Křivého Rohu (Jekaterinoslavská gubernie) na práci do šachet na železnou rudu, kde jsem pracoval do jara 1917.

O vánocích 1916 jsme se přihlásili do české armády na Rusi. 4. července byl jsem zařazen asi s 200 bratry do první rotý 6. hanáckého pluku v Borispolu, kde se zakládala II. divise čsl. armády. Tam jsme prvně uviděli a defilovali před tatíčkem Masarykem, později naším prvním prezidentem. Z Borispolu jsme se přestěhovali do Píratína, kde byl pluk stále přicházejícími dobrovolci doplněn na plný válečný stav.

Po ruské revoluci v roce 1917 dojeli jsme do Bachráče zadržeti nástup Němců, aby nebyla naše první divise, ustupující z fronty od Tvorova, zaskočena. Po spojení s první divíjí odjeli jsme dále do Ruska. Po utvoření rudé armády přicházeli naše části na Sibiři do stálých potyček s Bolševiky, které v roce 1918 vyvrcholily na celé Magistrále od Penzy až do Vladivostoku v kruté boje, kde zůstalo tisíce našich hochů mrtvých. Náš 6. hanácký pluk po Bachráči a Čeljabinsku zasáhl u Mariánovky před Omskem do boje, ve kterém padl náš velitel rotý, poručík Kubeš, rodák od Písku ještě se třemi důstojníky a asi 30 dobrovolníky.

Za stálých bojů od Omska až za jezero Bajkalské dostali jsme konečně ve dvacátém roce do Vladivostoku, kde jsme byli naloděni na obrovskou loď „President Grand“ a jeli jsme přes Hongkong na Cejlón a Suezským kanálem a Středozemním mořem do Terstu, potom přes Rakousko vlakem do Československé republiky na Moravu do Olomouce, kde měl 6. pluk býti posádkou.

Dne 20. června 1920 po 6. letech spatřil jsem konečně svou rodinou vísku a svoje drahé. Po 14 denní dovolené nastoupil jsem zas k pluku a po demobilisaci koncem října 1920 vrátil jsem se domů načisto.

Vzpomínky na světovou válku dle vypravování Karla Boháče ze Soběhrd

Jmenovaný vypravuje tyto příhody a zkušenosti ze světové války: Nastoupil jsem službu vojenskou dne 11. října 1911 u pěšího pluku č. 102 v Praze. Právě vypukla světová válka, když jsem dokončil presenční službu vojenskou. Místo, abych jel domů, odjížděl jsem s plukem na srbské bojiště. Při první ofensivě byl pluk převážen přes Drinu z Bosny proti Bělině. Pluk zaujal posici a poněvadž důstojníci byli nezkušení, byli překvapeni srbskou stráží. V boji, který se

rozvinul, v kukuřičném poli, bojoval 3. prapor se 4. praporem proti sobě s velkými ztrátami. Srbové změnili taktiku. Stáhli armádu od Bělehradu, nechali rakouská vojska dojít na srbskou střelnici. Po nenadálém výpadu jsou rakouské pluky na hlavu poraženy.

Jako svobodník konal jsem službu samaritskou. Před první porážkou rakouského vojska jsem onemocněl a utekl jsem do Brčky. Poražené pluky byly opět soustředěny a pluk 102 zaujímá ležení kolem přístavu Rače, kde Drina se vlévá do Sávy, kde jest dobře vidět z Bosny přes Sávu do Slavonie a do Srbska. U Rače jest pluk hnán po druhé přes řeku Drinu a dne 8. září 1914 po kruté bitvě ustupuje zpět. Když dne 9. září blíže břehu viděl velitel pluku podplukovník Mikrdle, že velitel brigády generál Daniel převáží se na druhý břeh do Bosny, zvolal: „Hoši od 102. pluku zachraňte se!“ Vojáci vrhli se na mosty, přechody a pontony. Ty byly srbskými střelami rozbíjeny. Byla přehozena lana, po nich vojáci přecházeli. Od 11. pěšího pluku se vzali za ruce, že řeku přebrodí. Spousta vojáků plavala, ale třebas v malé, ale za to dravé řice Drině na půdě slovanské pro dvouhlavého orla rakouského se hodně českých vojáků utopilo. Vojsko českých pluků bylo stále hnáno proti nepříteli a v týle zálohami Maďarů drženo proti Srbům. Po tomto masakru, když vojáci byli promočeni a beze zbraně, dostavila se v noci chladna. Mnoho vojáků onemocnělo a kdo na živu zůstal, zachvácen byl úplavicí.

Z této první doby utrpení a bojů povstala a vžila se mezi českým vojskem tato píseň:

1. Přišlo léto, bude vojna, budem rukovat, na hranici srbské říše, krev svou prolévat
2. Nespátří mne víc, moje drahá líc, nebudem se při měsíčku milovatí víc.
3. Tam za Drinou, na pahorku bitva začíná, tam na mnohého vojína, jistá smrt čeká.
4. V předu Srbové, ze strany komité, my uprostřed na vše strany prudce střílíme.
5. Hned při první krátké bitvě jdeme ku předu, Srbové před námi tráví nám vodu*.
6. Ač hladoví jsme, na nic nedáme, jenom na svoji drahou vlast vzpomínáme.

(*Otrava vody se nám ani v jednom případě nevyskytla).

Po odpočinku byl pluk převezen přes Slavonii do Mitrovic, poblíže Černé Báry. Postupovalo se směrem na Valievo, Kragujevac. Po bojích byla vojska rakouská opět poražena. Část ustupovala do Bosny a část s naším plukem směrem k Bělehradu. Dne 12. prosince 1914 prošli jsme Bělehrad přes Sávu do Zemuni. Asi 12 km od Zemuni se pluk opět soustředil. Důstojníci přišli až za 3 dny. Odvezli si nás do Ujvideku a na odpočinek do Altefutaku a dne 18. ledna 1915 po odpočinku a doplnění odešli jsme do Šajkašloku. Dne 2. února přes Tytl a řeku Tisu do Megy – Bečkerek. V noci 11. února nastoupili jsme jízdu přes Segedin na ruskou frontu v Karpatech průsmykem Užockým. Pluk prožíval zimu plnou bojů, poněvadž v okolí Polanky a Lupěňky, která je z části nyní na Československé hranici. 6. května začal všeobecný ruský ústup a s ním pochody rakouského vojska do vnitra. Došel jsem do Nového Sambora nemocen, odjížděl jsem do Temešvaru do nemocnice. Cestou kamarád Volf krejčí měl v kapse hvězdičky, povýšil mne na četaře proti mé vůli.

V Temešvaru v měšťanské škole, jež byla přeměněna na nemocnici nás vítal Frantík Veselý, Jenda Šteimar, Osmík Josef, Tonda Kroupa, frajtr Josef Hruďa, Černý Jan, Alfons Wolf a Ferda Libík. Tam nám okrálo. Zpívali jsme nadšeně slovanské písně. Večer obecnost chodila poslouchat pod okny. Zakázali nám zpívat. Odvezli nás do Orczy – falva. Zde jsme pobýli do 23. června. Nato bylo doplňovací velitelství 102. pluku z Benešova přeloženo do Bekescaby. Po čtrnáctidenní dovolené byl jsem přidělen k 14. maršbatalionu. Na dovolené viděl jsem stísněnost českého lidu. Roztrpčen, rozhodl jsem se utéci za frontu do zajetí. Odjel jsem 25. srpna z Bekescaby na ruskou frontu. 25. srpna přijeli jsme do Lvova. Šli jsme městem do ubytování. Němečtí důstojníci zakazovali nám zpívat české písně. Večer byla plná okna Poláků

a volali nám sláva. Leželi jsme 3 km v Brzuchovicích.

Dne 4. září navštívil mne Josef Brož ze Soběhrd od pěš. pluku čís. 11. Radili jsme se, kam se střelíme. 6. září jsme měli pohotovost a šli jsme pěšky do 19. září do Dubenské gubernie. 24. září jsem se střelil a dal jsem se zajmout u Uženi v Krajsburku. 25. září byl jsem ve Varkoviči, 26. září v Ozeranově. Zde nás překvapily v nádraží čekárně 2 dívky Češky (kolonisté). Přinesly nám tašku koláčů, hlásily nám, že mají václavské posvícení, čemuž jsme se ovšem podívovali. 9. října byl jsem v Moskvě, 13. října v Kazani. Zde končilo moje léčení a byl jsem předán zajat. velitelství. Z pobytu mého na Rusi poznal jsem, že Rusové jsou národ dobrosrdečný, mírumilovný, nenáročný k cizincům a kromě vojáka velmi shovívavý. Dne 18. prosince 1918 vrátil jsem se do Prahy a odtud chváta domů, kde mně matka dne 4. června 1919 předala hospodářství.

Vzpomínky ze světové války italského legionáře Ant. Krejčárka z Mezihoří č. 39.

V roce 1915 byl jsem odveden a narukoval jsem k 102. pěšímu pluku do Benešova. Za tři dny jsme jeli do Uher k pluku do Begesz-caby. 4. ledna 1916 dostal jsem se s pochodovým oddílem na bojiště v Italii do Koritnice. Za tři neděle byl v první linii. Tam jsem se sešel s mnohými kamarády a spolužáky Frant. Zelenkou, J. Markem, s J. Chrpou ze Soběhrd a Jaroslavem Kondrátem. Tento byl velitelem telefonního oddělení.

Od května do září byl jsem přidělen k četnictvu. Nato jsme museli doplnit velmi prořídilé řady pluku. Čtrnáct dní jsme se schovávali za kavernou. S jídlem a chlebem nás vydržoval Jaroslav Kondrát. Poměli jsme mnoho strachu. Když na frontě byl klid, hlásili jsme se u svých oddílů. Za několik dní jsme šli do zálohy. Dne 7. října 1916 jsme měli útočit. Běželi jsme ku předu vinicemi, ale pro nepřátelskou střelbu jsme se nemohli dostat ku předu! Aby nás nepostříleli, čekali jsme na večer. Když kuchaři přinesli jídlo a začali je rozdělovat, přišel rozkaz k nástupu.

Kuchaři večeri vylili a jeli pryč. Hladoví šli jsme posílit 75. a 91. pluk, poněvadž to byla naše divise. Ty začaly na rozkaz ustupovat.

10. října 1916 byl jsem zajat na kotě 144. Bylo nás Italy zajato blízko Terstu 144. Když jsme přišli do zajetí, pochlubil se desátník Kohout z Malé Chyšky od Milevska, že umí italsky. Italové hned se ptali, kde se naučil a proč ihned neutekl. Odpověděl jim, že nemohl, že byl velitelem švarmu a nechtěl nás nechat postrřílet. Byl tedy ustanoven tlumočnickem. Druhý den ráno museli jsme odevzdat všechny dopisy, nože a lžíce. Tak nás 10. října přišlo do zajetí 12.000 a to od pěšího pluku 102, 75, 91 a jiných. V zajetí jsem se dostal do zajeckého tábora v Padule San Marii. Za noci jsme viděli sopku Vesuv. V Padule bylo mnoho národností. Na rozkaz nás Čechy a Slováky dali do tábora, aby nás mohli umístiti do pluku č. 8. V Římě utvořena byla národní rada v čele s Rybkou-Hlaváčkem a Šebou.

V březnu 1918 bylo uznáno čsl. vojsko. Nejdříve jsme šli na práci a za 4 neděle jsme byli povoláni do Foligna, kde jsme dostali zbraně a italské instruktory. Výcvik jsme prodělali v městě Assisi. Ve Foligno jsme složili slib. Mnozí z hochů nechtěli slib skládati, tak jim člen národní rady řekl, že jim nepatří zpívat „Kde domov můj? a :Nad Tatrou sa blýská“. Prodělal jsem na Dosso Alto a Piavě boje. 28. října 1918 jsme měli v noci pohotovost. Čekali jsme, že půjdeme na frontu a zatím nám naši velitelé hlásili, že máme svobodný stát Československou republiku. Čekali jsme na odjezd do vlasti a nemohli jsme se dočkat. V Benátkách čsl. vojsko přehlížel p. prezident T. G. Masaryk s italským králem Emanueleem. Dne 26. prosince 1918 jsme přijeli odpoledne do Čes. Budějovic. Hned jsme jeli přes Jihlavu a Brno na Slovensko. Začala okupace Slovenska od Popradu a Tater až za Košice k Miškovci 30 km. Druhý den byli opět na místě odkud jsme začali ustupovat. Byla to zrada. Bylo nás málo, neměli jsme spojení, takže až na dvě hodiny byl mezi námi volný prostor. U Kapolné jsme se srazili s bolševickým maďarským vojskem, mezi nimiž byli i Češi. Byli raněni a říkali, že jsou z Plzně a z Písku. Prodělal jsem boje na Slovensku u Zvoleně a Rymanovské Soboty. V březnu 1920 jsme jeli na odpočinek na Moravu. 26. září 1920 byl jsem demobilisován u př. pluku č. 11 v Písku. Obdržel jsem službu doma u dráhy.

Legionář František Barek, Soběhrdy

František Barek jest ruský legionář. Sloužil u 3. pluku Jana Žižky z Trocnova. Zajat byl dne 3. ledna 1917. Do legií vstoupil dne 6. února 1917 v Kyjevě. Zúčastnil se památné bitvy u Zborova.

Prodělal boje proti bolševikům a anabasi přes Sibiř, Vladivostok, Ameriku, Suez, Terst do vlasti. 3. pluk Jana Žižky z Trocnova byl přepravován na americké lodi S. S. Mount Vernon.

Domů se dostal v srpnu 1920. 3. pluk demobilizován v Kroměříži. František Barek se stal okresním cestářem na úseku silnice Bedrč, Soběhrdy, Vranovská Lhota.

Ve válce bojovali...

Tato válka výrazně zasáhla do osudu našich předků. Pro dokreslení tohoto faktu můžeme uvést, že dle sčítání obyvatel v roce 1910 žilo tehdy na území naší obce cca 620 obyvatel (Mezihoří 178, Phov 74, Soběhrdy 203, Žiňany 86, Žiňanky 84). Během války narukovalo 85 mužů (tedy zhruba každý třetí muž – nejmladším bylo mnohdy čerstvých 18 let, nejstarší rukoval ve svých 42 letech) a zpět se již nikdy nevrátilo 24 z nich.

Zde naleznete seznam mužů z Mezihoří, Phova, Soběhrd, Žiňan a Žiňánek, kteří bojovali v 1. světové válce (sestaveno dle dostupných záznamů z kronik a vojenských archivů k datu vydání tohoto zpravodaje).

Příjmení	Jméno	Narozen	Místo narození / pobytu	Číslo popisné	Nastoupil v službu	Poznámka
Sládek	Jan		Mezihoří	8	10. 2. 1917	Raněn do krku.
Sládek	Václav	6. 1. 1888	Mezihoří	8		Sloužil u 102. pěšího pluku, zajat 9. 8. 1916 u Stanislavi, v Ruské legii od 24. 8. 1916 jako voják u 4. střeleckého pluku.
Havránek	Jan		Mezihoří	9	1914	Sloužil u zásobovacího oddílu u 61. pluku v Srbsku. V roce 1917 byl zraněn a z nemocnice v Temešváru propuštěn domů.
Chrupa	František		Mezihoří	11	1914	Bojoval na ruské frontě. Dne 8. 9. 1914 byl zajat, zavezen na Sibiř do Tomska. Na Sibiři prožil v různých městech a pak byl převezen na Ukrajinu. V červnu 1918 přešel zpět na rakouskou stranu a zde sloužil do konce války.
Potůček	František		Mezihoří	19	1914	Bojoval na srbském bojišti. 8. 9. 1914 byl raněn a převezen do Uher do nemocnice. Poté bojoval na italské frontě, kde byl dvakrát raněn a následně zajat. Ze zajetí propuštěn v roce 1919.
Žižala	František		Mezihoří	24		Padl.
Žižala	Jan		Mezihoří	24		Raněn.
Žižala	Josef		Mezihoří	24		Padl.
Farský	Josef		Mezihoří	28	1914	Až do roku 1919 bojoval na ruské a italské frontě.

Ksandra?	Ladislav		Mezihoří	28		Bojoval na ruské frontě, raněn do ruky.
Balík	Antonín		Mezihoří	30		Bojoval na ruské frontě, raněn do levé nohy.
Hájek	Václav		Mezihoří	33		Sloužil na italském bojišti – v Tyrolech na hoře Setole. Tam byl zasypán sněhovou lavinou. Byl vyproštěn a přežil.
Krejčárek	Antonín	1. 5. 1895	Mezihoří	39		Sloužil u 102. pěšího pluku, zajat 10. 10. 1916 u Jamiana (Itálie), v Italské legii od 18. 2. 1918 jako vojín u 32. pěšího pluku. Propuštěn 20. 9. 1920 v hodnosti vojína.
Pitrof	Antonín		Mezihoří	43		Bojoval proti Srbsku, Rusku a Itálii.
Vyhnal	Josef		Mezihoří	43		Ve válce byl zasypán výbuchem granátu. Dvakrát raněn a onemocněl tyfem. Veškeré útrapy přežil a později po válce koupil dům do A. Pitrofa
Jukl	František	1886	Mezihoří	neznámé		horský pěší pluk 4, zemřel 2. 10. 1914, Srbsko, epidemická nemocnice
Pazdera	Jan	1883	Mezihoří	neznámé		padl 9. 9. 1914
Vnouček	František	1889	Phov	1		Pěší pluk 56. Bojoval v oblasti Zápoli, Rakousy. V roce 1915 zde byl raněn, 13. 4. 1915 zemřel a je pochován ve Vídni – Vídeň XI, ústřední hřbitov, odd. 91, řada 13, hrob č. 3
Vnouček	Josef		Phov	1		Jako 18-ti letý bojoval po 3 roky na italské a srbské frontě. Po převratu bojoval na Slovensku proti maďarským komunistům.
Vnouček	Václav	1893	Phov	1	1914	V roce 1914 upadl do srbského zajetí a od té doby je nezvěstný. nezvěstný – asi zajat, prohlášen za mrtvého 14. 12. 1914, Junkovac, Srbsko
Bubeník	Václav		Phov	3		Sloužil na ruském bojišti. Zde po velkých útrapách onemocněl tuberkulosou a několik let po válce jí podlehl.
Škvor	Josef		Phov	9		Sloužil u námořnictva v Dalmácii.
Marek	Antonín		Phov	10		Ve válce raněn a následně zemřel ve Staré Boleslavi.
Marek	Josef		Phov	10		Od světové války nezvěstný
Kudláček	František		Phov	12		Bojoval proti Rusku, Srbsku a Černé Hoře (u hory Lovčenu), V roce 1916 zakusil velikou zimu na hoře Prislipu (nynější Ukrajina). Ve válce měl dva bratry – Jana – raněn na ruské frontě a Antonína, který byl raněn na italské frontě a přišel o dva prsty.
Kuchta	Vojtěch	1887	Phov	neznámé		domobranecký pěší pluk 28, datum úmrtí 25. 9. 1914, Uzveče, Srbsko, pohřben 25. 9. 1914 tamtéž
Pelišek	Václav	1892	Phov	neznámé		narozen ve Phově, později hlášen v Kozmicích, padl 26. 11. 1914
Barek	František		Soběhrdy	14		Sloužil na ruské frontě. Dne 3. 1. 1917 byl zajat a následně 6. 2. 1917 vstoupil do legionářského pluku Jana Žižky z Trocnova.
Boháč	Emil	24. 5. 1885	Soběhrdy	24	1906	U jízdní gardy ve Vídni.
Boháč	Karel	3. 7. 1890	Soběhrdy	24	15. 9. 1911	Bojoval proti Srbsku, Rusku, kde byl zajat.
Boháč	Vladislav	12. 12. 1892	Soběhrdy	24	1914	Sloužil u 28. zemského pěšího pluku jako vojín, zajat 12. 12. 1914 ve Slatině v Srbsku, ve Francouzské legii od 24. 2. 1918 jako vojín u 21. pěšího pluku. Propuštěn 14. 7. 1920 v hodnosti desátníka.
Sahula	Josef		Soběhrdy	34		
Balata	Bohumil	1892	Soběhrdy	neznámé	26. 10. 1914	Raněn na Ruské frontě i na Itálii.

Bohata	Václav	1880	Soběhrdy	neznámé	15. 2. 1915	Bojoval proti Rusku a Itálii.; raněn do nohy.
Brabec	Josef	1876	Soběhrdy	neznámé	15. 5. 1916	Byl zraněn na italské frontě.
Brož	Josef	1880	Soběhrdy	neznámé	15. 2. 1915	Sloužil u 11. pluku – „píseckého“. Bojoval v Srbsku a Rusku, kde byl zraněn a 24. 9. 1915 zajat v Darnici. V roce 1918 utekl zpět na rakouskou stranu, byl 2 měsíce vězněn a vyslýchán. 15. 8. 1918 převelen na frontu italskou. Při převratu se vrací domů pěšky a na střeše vlaků.
Chrpa	Josef	1876	Soběhrdy	neznámé	15. 5. 1915	Raněn na italské frontě 13. 10. 1916.
Kodet	Josef	1893	Soběhrdy	neznámé	20. 8. 1914	Na moři proti Itálii.
Kohoutek	František	1889	Soběhrdy	neznámé	22. 4. 1915	zeměbrancecký pěší pluk 28. Zemřel v nemocnici v Srbsku (Jagodina, Srbsko)
Kohoutek	Josef	1897	Soběhrdy	neznámé	1915	Na ruské a italské frontě.
Kondrát	Jaroslav	1893	Soběhrdy	neznámé	11. 11. 1914	Bojoval na Ruské a Italské frontě – zde byl velitelem telefonního oddílu; raněn 3x.
Konrád	František	1876	Soběhrdy	neznámé	14. 4. 1916	Na ruském bojišti.
Konrád	Jan	1876	Soběhrdy	neznámé	15. 5. 1915	Na Itálii raněn dvakrát.
Konrád	Karel	1897	Soběhrdy	neznámé	15. 10. 1915	Na rumunské frontě.
Konrád	Karel	1872	Soběhrdy	neznámé	3. 8. 1914	Bojoval proti Srbsku a Itálii.
Kříž	Miloslav	1886	Soběhrdy	neznámé	27. 6. 1914	Bojoval proti Srbsku.
Kuchta	Josef	1899	Soběhrdy	neznámé	10. 3. 1917	
Linhart	František	1894	Soběhrdy	neznámé	16. 11. 1916	Na italské frontě.
Nešpor, JUDr.	Pavel	21. 4. 1890	Soběhrdy	neznámé		hodnost v RU armádě – podporučík, 21. pěší pluk, hodnost v legiích poručík (poslední kapitán), zajat 24. 5. 1917 Valegio, do legií se přihlásil 1. 8. 1917 v Itálii – 34. pěší pluk
Novotný	Ferdinand	1886	Soběhrdy	neznámé	15. 10. 1915	Na italské frontě raněn.
Řehák	František	1873	Soběhrdy	neznámé	9. 9. 1914	Sloužil u Červeného Kříže
Sahula	Karel	1880	Soběhrdy	neznámé	27. 7. 1914	Na Rusku raněn.
Škvor	Josef	1883	Soběhrdy	neznámé		vojín 4. horského pěšího pluku, zemřel 9. 9. 1914 v nemocnici v Slavonii
Šnajberk	František	1886	Soběhrdy	neznámé	27. 6. 1914	Bojoval proti Srbsku, Rusku a Itálii; raněn.
Vašák	Vilém	1894	Soběhrdy	neznámé		zeměbrancecký pěší pluk 28, Padl 6. 8. 1915. Lubartów, Lublin, Ruské Polsko, pohřben Lubartów, 7. 8. 1915
Zelenka	František	1894	Soběhrdy	neznámé	11. 11. 1914	Padl u Nové Vsi Přímoří.
Zoubek	Stanislav	27. 11. 1890	Žiňánky	1	1914	Sloužil u 102. pěšího pluku. Zraněn 1914 (prostřelená ústa) a později v tom roce (21. 11. 1914) zajat v Srbsku – Lazarevač. Ve Francouzské legii od 15. 2. 1918 jako vojín u 21. pěšího pluku. Propuštěn 11. 11. 1919.
Hruška	Bohumil		Žiňánky	2	1916	
Hruška	Jan		Žiňánky	2		Italský legionář.
Hruška	Josef		Žiňánky	2	1914	V roce 1914 zraněn do nohy. Později padl.
Hruška	Petr		Žiňánky	2		
Hruška	Vincenc		Žiňánky	2	1914	Padl.
Pína	Antonín	11. 4. 1898	Žiňánky	4	1916	Pěší pluk 102, od 11. 2. 1917 nezvěstný (ruské zajetí?)

Pilát	Josef	11. 9. 1898	Žiňanky	9	1916	Sloužil u 28. zemského pěšího pluku, zajat 19. 8. 1917 u Bodres (Itálie). V Italské legii od 5. 3. 1918 jako voják u 31. pěšího pluku. Propuštěn 3. 1. 1922 v hodnosti desátníka.
Pilát	Josef		Žiňanky	10	1914	Rukoval jako desátník 28. pluku zeměbrany. Zraněn (do ruky) a zajat 1914 v Srbsku, zemřel v zajetí.
Řepásek	František		Žiňanky	11	1914	Zraněn 1914 (prostřelená noha)
Flieger	František	7. 6. 1897	Žiňanky	19	1916	Bojoval na italské frontě. 25. 5. 1917 zajat v Salo (Itálie). V Italské legii od 15. 10. 1917 u 31. pěšího pluku. Propuštěn 28. 3. 1920 v hodnosti desátníka.
Pilát, MUDr.	František	1892	Žiňanky	neznámé	1914	
Přeučil	Josef	9. 2. 1894	Žiňanky	neznámé	1914	Sloužil u 7. zemského pěšího pluku. Zajat 22. 7. 1915 V Ruské legii od 26. 6. 1917 jako voják u 6. střeleckého pluku. Propuštěn 26. 10. 1920 v hodnosti svobodníka.
Zach	Miloš		Žiňanky	neznámé	1915	
Zoubek	Bohumil	5. 9. 1885	Žiňanky	neznámé		Zraněn 1915.
Zoubek	Jan		Žiňanky	neznámé	1914	Zajat 1914 v Srbsku, padl.
Topol	František	25. 5. 1898	Žiňany	1	1916	
Topol	Karel	30. 8. 1888	Žiňany	1	1914	Narukoval k 102. pěšího pluku. Zajat 19. 8. 1914 v Srbsku, v hodnosti desátníka zajat 8. 10. 1916 v Itálii (Dobredo). 1915 V Italské legii od 15. 3. 1918 jako desátník u 31. pěšího pluku – útvar výzvědných hlídek. Propuštěn 30. 9. 1919 v hodnosti desátníka.
Zoubek	Josef		Žiňany	2	1915	Zraněn 1915, zraněn 1917.
Brejla	František	9. 3. 1898	Žiňany	3	1916	Sloužil u 28. zemského pěšího pluku. Zajat 28.7.1917 u Canale (Itálie). V Italské legii od 16. 2. 1918 jako voják u 34. pěšího pluku. Propuštěn 21. 5. 1921 v hodnosti vojína.
Zoubek	František	9. 7. 1882	Žiňany	5	1914	Zraněn 1915 (průstřel páteře), zemřel 13. 9. 1915 v Srbsku
Šašek	Josef		Žiňany	6	1916	
Rosa	Josef	14. 7. 1896	Žiňany	8	1915	Sloužil u 28. zemského pěšího pluku. Zajat 7. 7. 1915 u Krasniku (Rusko). V Ruské legii od 29. 9. 1917 jako voják u 8. střeleckého pluku. Propuštěn 4. 1. 1921 v hodnosti vojína.
Štunc	Jindřich		Žiňany	9		Zraněn 1917.
Kolář	Jaroslav	1896	Žiňany	neznámé		zeměbranecký pěší pluk 28, Padl 6.8.1915. Lubartów, Lublin, Ruské Polsko
Štrelka	Jan	2. 9. 1876	Žiňany	neznámé	1914	Sloužil u 28. zemského pěšího pluku, zajat 15.5.1917 u Podrže - Bodres (Itálie). V Italské legii od 18.4.1918 jako voják u 32. pěšího pluku. Propuštěn 11.5.1920 v hodnosti vojína.
Škvor	Václav	9. 9. 1895	Žiňany	neznámé	19. 2. 1915	Sloužil u 102. pěšího pluku. Zajat 27. 6. 1915 zajat v Rusku – Vankoviči. V Ruské legii od 23. 7. 1918 jako voják u 9. střeleckého pluku. Propuštěn 8. 1. 1921.
Štunc	Bohumil		Žiňany	neznámé	1914	
Štunc	František		Žiňany	neznámé	1915	Zraněn 1915, zraněn 1917.

V řadě obcí stojí na památku obětí válek pomníky, pomníčky či kříže. V našich osadách máme pouze jeden pomník u osady Žiňánky, kde jsou uvedeni padlí ze Žiňan a Žiňánek. V dalších osadách žádný takový pomník nevznikl – dnes již zřejmě neexistuje, zda to byl záměr, či hra osudu....

Druhým – poměrně specifickým místem je pamětní deska v obřadní síni hřbitova v Žiňanech. Deska byla instalována po schválení Místního národního výboru v Soběhrdech (dne 27. července 1965) a je na ní uvedeno „Památce zemřelých bojovníků za samostatný stát Čechů a Slováků v době 1. světové války v r. 1914-1918“. Jsou na ní uvedena jména 8 legionářů Žiňan a Žiňánek, kteří bojovali na italské, ruské a francouzské frontě. Ironií doby je skutečnost, že v době instalace byl jeden z nich ještě živý...

Historie pomníku padlých u osady Žiňánky

Obecní zastupitelstvo a místní občanstvo v Žiňanech a Žiňánkách s kroužkem mládežníků a dívek, chtějící uctít památku padlých rodáků ve světové válce, usnesli se postavit pomník na jejich paměť. Dne 9. dubna 1922 započato s přípravnými pracemi a konána dobrovolná sbírka ku jeho postavení. Pan Stanislav Zoubek věnoval za účelem toho část pozemku u silnice poblíže Žiňánek úplně zdarma a mimo to věnovali peněžitě dary:

František Brejla 100 Kč, Antonín Šašek 200 Kč, Růžena Zoubková 150 Kč, Antonie Zoubková 20 Kč, Josef Zoubek č. 2 200 Kč, Josef Topol 100 Kč, Emilie Rosová 100 Kč, František Šturm 50 Kč, Josef Zoubek Žiňánky 100 Kč, Boh. Zoubek 20 Kč, Josef Pilát č. 10. 150 Kč, Josef Pilát č. 9. 100 Kč, František Hruška 100 Kč, Jan Potůček 20 Kč, František Kolář 50 Kč, František Řepásek 50 Kč, Josef Kolář 40 Kč, Josef Řepásek 20 Kč, Jan Platil 30 Kč, Tomáš Přeučil 50 Kč, Karel Přeučil 25 Kč, Božena Přeučilová 25 Kč, Stanislav Zoubek 200 Kč, Josef Vobecký 30 Kč, František Škvor 30 Kč, František Zach č. 5. 100 Kč, František Zach č. 3. 20 Kč, celkem vybráno 2430 Kč.

Dne 9. dubna 1922 vyhlédnut kámen poblíže státních lomů, které se svého času svezl ze strážně ku potoku. Kámen tento dle odhadu p. Chlupa, mistra v Podmrači a akademického sochaře p. Rudolfa Zábrodského z Benešova uznán ku postavení pomníku za velmi vhodný a tudíž konaly se přípravy ku odvezení na místo. Ježto dle výpočtu vážil asi 70 q, byli jsme nuceni, ježto v obci tak silného vozu nebylo požádati správu státního pivovaru v Benešově o zapůjčení silného vozu ku odvezení kamene, kterážto s ochotou a bezplatně tento zapůjčila. Dále by kámen mohl býti naložen, vypůjčen kladkostroj od firmy Schönbaum v Benešově za poplatek 30 Kč.

Nakládání a odvezení kamene zúčastnili se všichni občané naší obce a mimoto dali k dispozici 4 páry potahu: Stanislav Zoubek 1 pár koní, Josef Pilát č. 10 též 1 pár koní. Tato doprava na místo trvala 1 ½ dne, kde po složení započato se stavbou.

Základ pod pomník stavěl za dohledu p. Zábrodského p. K. Sahula, zedník ze Soběhrd. K urovnání spodku tohoto kamene se nabídl p. František Zach č. 3. Práci tuto konal po večerech, za něž mu bylo vyplaceno 150 Kč. Ostatní práce, jako tesařské za pomoci všech vykonal p. František Řepásek, tesař, úplně zdarma a potřebné dříví zapůjčil na ležení p. Stanislav Zoubek.

Panu Rudolfovi Zábrodskému za práci a přípravu tabule s nápisy mimo práce zednické bylo vyplaceno 2.600 Kč.

V tomto roce 1922 byl postaven a jeho odhalení vykonáno dne 28. května za velikého účastenství lidu z celého okolí a sborů hasičských z Mrače a z Čerčan, při čemž zahájil slavnost p. MUDr. František Pilát ze Žiňánek, za spoluúčinkování pěveckého kroužku učitelů ostřeckého okrsku za vedení p. učitele Jana Hoška z Vranova.

V roce 1998 byla u pomníku při příležitosti 80. výročí vzniku republiky vysazena nová lípa. V roce 2018 zrenovovala obec Soběhrdy povrch pomníku a obnovila vytesané texty.

Vážení čtenáři Soběhrdského zpravodaje,

možná jste našli v tomto či v některém z předchozích vydání tohoto vzpomínání nějakou zmínku, datum či informaci o Vašem předkovi, které nebyla správná. Možná doma máte dopisy, fotografie či jiné vzpomínky na tuto dobu, pokud budete mít zájem o jejich další uchování pro dobu budoucí či budete znát a chtít doplnění zde uváděných informací, kontaktujte mě prosím.

Jan Šíma, s využitím zapůjčených fotografií místních spoluobčanů

ZPRAVODAJ OBCE SOBĚHRDY

Čtvrtletník Obce Soběhrdy • Ročník 10 • Náklad: 250 výtisků • Vydavatel: Obecní úřad Soběhrdy
Odpovědný redaktor: Pavel Bartík • Redakce: Václava Baštářová, Jan Šíma • Registrace: MK ČR E 18629
Vydavatel: Obecní úřad Soběhrdy, 256 01 Soběhrdy 60 • telefon/fax: 317 795 639
e-mail: obec@sobehrdy.cz • Toto číslo vyšlo 19. 10. 2018